

Vi har en ny plan for Københavns Universitet

Af prorektor for uddannelse Lykke Friis, Dekan for Det Humanistiske Fakultet Ulf Hedetoft og Dekan for Det Natur- og Biovidenskabelige Fakultet John Renner Hansen

Bragt i Politiken, 09.03.2014

Globalt pres fra de nye vækstøkonomier truer det gamle universitet. Derfor vil vi på KU nu hæve uddannelseskvaliteten, styrke studieintensiteten, styrke talentarbejdet, dimensionere uddannelserne og stille flere krav til kommende studerende.

LAVINER TRUER de gamle universiteter i den vestlige verden. Den dystre fremtidsvision er formuleret af den britiske tænketank Institute for Public Policy Research. Som den tidligere Harvard-rector Lawrence Summers skriver i rapporten, kommer trykbølgen fra flere kanter. Den første lavine udløses af cyberspace.

I de sidste to årtier har it-teknologien allerede omkalfatret medier, kommunikation og finanssektoren. Nu er turen kommet til universiteterne, som ikke længere har monopol på viden. Studerende fra Kansas til Kabul har blot brug for en computer med internet. Så har de adgang til undervisning med nogle af verdens bedste forskere online i MOOCs (Massive Open Online Courses). I USA tilbyder private udbydere som Apollo Group såkaldte universitetsuddannelser til en brøkdel af den normale tuition fee.

Og selv tænketanke markedsfører sig beredvilligt på pletfri hjemmesider som producenter af forskning. Den anden lavine udløses af de nye vækstøkonomier. Tag Next 11, de elleve lande i et bælte fra Mexico til Vietnam, der ligesom Kina og Indien arbejder målrettet på at blive iq-stormagter. Tag Kina, hvis investeringer i forskning i år overhaler EU's. Alene i Beijing-regionen investeres næsten 6 procent af bnp i forskning og udvikling, eller næsten dobbelt så meget som de ca. 3 pct., vi befinder os på herhjemme.

Som en konsekvens heraf er mange dygtige asiatiske studerende og forskere begyndt at gå mod strømmen i et omvendt brain drain, hvor deres hjemland pludselig tilbyder dem bedre kår end de gamle vestlige universiteter.

Universiteterne i Danmark er i sagens natur udsat for de samme farer som de angloamerikanske, og vi er i fuld gang med at befæste vores position. Men nu kompliceres vores møjsommelige arbejde med at modstå presset udefra af kræfter indefra. Ekspertes er i fuld sving med at forveksle relevans med kvalitet og foreslår derfor sindrige belønningssystemer, der ophøjer gisninger om fremtiden til virkeligheden - i håb om at udrydde akademikerledigheden.

På Christiansborg har politikerne for længst annonceret, at tiden nu er kommet til universiteterne. Efter reformen af folkeskolen og erhvervsuddannelserne er det nu universiteterne, der skal reformeres. Og i politikernes optik lever universiteternes langt fra op til forventningerne.

På trods af at de selvsamme politikere i årevis har presset universiteterne til at sætte optaget op, kritiserer de nu universiteterne for at have for meget fokus på kvantitet frem for kvalitet. Og skal man tro den nye uddannelsesminister, har universiteterne decideret brug for et wake-up call for at indfri kravene om uddannelsernes jobrelevans. På Københavns Universitet (KU) har vi svært ved at

genkende billedet af det optagshungrende universitet. KU har ikke været plaget af volumensyge. Trods politikernes pres for at øge optaget har vores uofficielle motto hele tiden været bedre og bedre, og ikke flere og flere. Nok kan vi melde om et stigende optag af studerende, men slet ikke i samme takt som på landsplan. I 1977 optog KU 40 procent af alle universitetsstuderende; i dag er det 25 procent.

KU har heller ikke åbnet en stribe nye uddannelser, som man ellers kunne få indtryk af i debatten. I det samlede regnestykke har vi oprettet én ekstra uddannelse om året siden 2007. Ej heller har vi ligget på sofaen og blundet. En rum tid før der var noget, der hed Uddannelsesministeriet, havde Københavns Universitet ophøjet netop uddannelse til hovedsagen under overskriften Den Gode Uddannelse. Men ikke mindst i lyset af det globale pres fra de nye vækstøkonomier er tiden nu kommet til at gå skridtet videre. Derfor iværksætter vi nu en fempunktsplan, der skal hæve uddannelseskvaliteten, forbedre de studerendes studieliv og øge deres muligheder for at komme i job.

FOR DET FØRSTE vil vi hæve uddannelseskvaliteten. For et par år siden gik KU forrest med at sikre mindst 12 timers undervisning om ugen på bacheloruddannelserne. Nu går vi videre og garanterer mindst 8 timer om ugen på alle kandidatuddannelser i det første år, altså før specialet. Samtidig bruger vi godt 30 mio. kr. på at gøre gode forskere til endnu bedre undervisere.

For at sikre, at der er mere fokus på undervisningskompetencerne, er vi også i færd med at gennemføre en beslutning om, at de studerende skal have sæde i ansættelsesudvalg, når der fremover skal ansættes faste medarbejdere til forskning og undervisning. Som noget nyt vil vi også gøre undervisningen til et fast punkt på den årlige medarbejderudviklingssamtale (MUS), så fokus ikke udelukkende er på forskning.

FOR DET ANDET vil vi styrke studieintensiteten. Det mest slående tal i KU's nye undervisningsmiljøvurdering er 28. Nemlig det antal timer, som de studerende i snit bruger på at studere. Samtidig afslørede undersøgelsen en tankevækkende sammenhæng: Jo færre timer og jo mindre struktur, desto mere stress. Selvfølgelig er det rene gennemsnitstal.

Men hånden på hjertet: Hvor i verden findes der topuniversiteter, hvor der bliver lagt så få timer på campus og i læselampens skær? Set i det lys har vi netop indgået en aftale med de studerende. De skal være fuldtidsstuderende, og vi skal som ledelse forbedre rammerne for deres læring. Naturligvis er studiejob, foreningsliv og det frivillige arbejde vigtige elementer, også i de unges formative fase, men det må foregå uden for arbejdstid.

Et intensivt studieliv kræver først og fremmest et godt studiemiljø. Derfor investerer vi nu 20 millioner kr. i for eksempel flere læsepladser, mentorordninger og hjemstavnslokaler, som vi kender fra Storbritannien, hvor hver studieretning har et fast tilholdssted på campus. Et andet vigtigt satsningsområde er de studerendes it-understøttelse med alt fra mere trådløst net over udviklingen af en app til en forbedring af vort kursuskatalog. Med fremdriftsreformen kan studerende ikke længere melde sig fra eksamen.

Derfor skal vi naturligvis sikre, at de studerende ikke ufrivilligt kommer til at vælge forkert, ligesom det skal være muligt at scrolle igennem kursuskataloget mindst ét år frem, så den enkelte kan planlægge studiet bedre.

Endelig vil vi også se uddannelserne efter i sømmene. Er det enkelte kursus intensivt nok, og stemmer arbejdsbelastningen overens med det antal point, som en eksamen udløser? Naturligvis er det ikke behagelig læsning, når en velformuleret studerende i et læserbrev her i Politiken omtalte sin uddannelse som en badeferie. Vi regner bestemt med, at metaforen ikke holder stik, men nu skal det altså komme an på en prøve.

FOR DET TREDJE vil vi styrke talentarbejdet. Det handler ikke om at opbygge et eksklusivt reservat for en lille elite, men om at imødekomme de særligt motiverede studerendes ønsker. Folketinget vil nu ændre universitetsloven, så vi kan bryde det såkaldte ECTS-loft og tilbyde talenter særlige forløb med kultur-og sprogprogrammer i lande som Kina, Indien eller med fokus på innovation og entreprenørskab.

Desværre vil Folketinget næppe bevilge flere penge, så vi starter i det små. Derudover vil vi sammen med private fonde sætte os som mål at tiltrække 100 særligt talentfulde studerende, primært fra topuniversiteter i udlandet, som vi vil tilbyde en kombineret kandidat-og ph. d.-grad på udvalgte forskningsfelter.

FOR DET FJERDE vil vi arbejde endnu mere målrettet med at dimensionere uddannelserne. At skrue op og ned på optaget alt efter situationen på arbejdsmarkedet er ikke noget fundamentalt nyt på KU. Således har KU på Det Humanistiske Fakultet over de senere år nedbragt optaget på bl. a. litteraturvidenskab og filosofi. Men fremover vil vi skele endnu mere til beskæftigelsen, når vi fastlægger, hvor mange der skal optages på de enkelte uddannelser.

At nedlægge eller oprette studiepladser skal dog ske med den nødvendige varsomhed. Et enkelt års dyk i beskæftigelsesstatistikken kan aldrig retfærdiggøre et brutalt dyk i optaget året efter. Målet er selvfølgelig heller ikke at nedlægge hele forskningsmiljøer efter devisen 'Fra uddannelse til faktura'. En så endimensionel tankegang ville være i strid med videnskabens langsigtede natur.

Forskning og uddannelse kan aldrig blive pop-up shops på et forretningsstrøg, der kan åbne og lukke fra den ene dag til den anden, dikteret af markedets forbigående luner. Det tager årtier at bygge nye forskningsområder op fra bunden. Tænk hvis vi ikke havde insistet på at fastholde små fag som arabisk eller kinesisk ved tærsklen til det asiatiske århundrede.

Men hvis vi vil have et universitet på højeste niveau, bliver vi også nødt til at påtage os den opgave at prioritere ressourcerne, ligesom vi naturligvis også har et medansvar for, at studerende får en brugbar uddannelse. Alt andet lige vil færre studerende pr. underviser også isoleret set højne kvaliteten.

FOR DET FEMTE vil vi stille flere krav til de kommende studerende og klart understrege, at studier på KU er krævende. Konkret vil vi på udvalgte studier indføre et minimumskrav på karakteren 6. Naturligvis har mange af vore studier en langt højere adgangskvotient. Men på 36 af vores 84 bacheloruddannelser har vi helt frit optag eller en adgangskvotient på under 6.

Tilsvarende vil alle fakulteter, efter nøje analyser, overveje at skærpe adgangskravene for eksempel ved at stille krav om en bestemt minimumskarakter i nøglefag som f. eks matematik. Diverse analyser peger nemlig på en sammenhæng: Højere karakterer i gymnasiet giver større chance for at gennemføre en universitetsuddannelse.

Det skal dog stadig være sådan, at dygtige studerende kan komme ind på universitetet, selv om de har haft en svær tid i gymnasiet. Tilværelsen som ung er ikke altid snorlige, selv om man er godt begavet. Derfor vil KU ansøge uddannelsesministeren om lov til at foretage en individuel bedømmelse af kvote 2-ansøgere - uden at være bundet af bestemte minimumskrav.

Inden Richard Levin forlod sit rektorkontor på et af KU's amerikanske søsteruniversiteter (Yale), skrev han en artikel i Foreign Affairs, som betoner et lidt andet billede af den nye konkurrence fra Kina og Indien end hans tidligere Harvard-kollega.

Javist, Chindia og co. investerer massivt i deres universiteter. Og hvis man skal tro en ny opgørelse fra den anerkendte QS-ranking over verdens bedste universiteter, tager asiatiske universiteter nogle gevaldige kvalitetsspring i disse år, særligt inden for naturvidenskab, matematik, it og ingeniørfag.

Men i rektor Levins analyse erkender de kinesiske ledere også, at de mangler noget, hvis de vil opbygge universiteter i verdensklasse, nemlig kultivering af kritisk tænkning, som er afgørende for at skabe innovation i erhvervslivet og samfundssystemer, som er værd at leve i.

Set i det lys er det ikke overraskende, at kineserne har sendt nogle ganske fornemme spejdere til København. Fudan Universitetet fra Shanghai og Beijing Genomics Institute har begge gjort KU til deres europæiske hovedkvarter. De kommer, fordi vi har nogle gode forskningsmiljøer, men også fordi vores universitetsmodel indeholder de dyrebare elementer: dannelse, grundforskning og fritænkning.

I DISSE ÅR har KU fuld gang i reformer, der skal styrke kvaliteten af vores uddannelser, skærpe fremdriften og øge chancen for, at vore kandidater kommer i job. Med 5-punktsplanen intensiverer vi nu indsatsen yderligere. Men vi skal ikke gå så langt, at vi reducerer uddannelse til et instrument, en lineær maskine, hvis værdi kan opregnes til den simple sum kaldet livsindkomst.

En uddannelse er til hele livet, ikke kun arbejdslivet. Ellers har vores kandidater ikke meget andet at byde på end de mange dygtige studerende fra Singapore, Seoul eller Shanghai. Forhåbentlig vil politikerne huske det, hvis de trods universitetets egne omfattende reformer alligevel skulle insistere på at gennemføre et politisk indgreb. Tilsvarende håber vi, at man gør sig klart, at mere kvalitet og studieintensitet ikke kan opnås for færre penge.

På udvalgte studier vil vi indføre et minimumskrav på karakteren 6. Nu går vi videre og garanterer mindst 8 timer om ugen på alle kandidatuddannelser.